

1. Selle nümfi ülesanne oli oma lakkamatu jutuvadaga juhtida kõrvale Hera tähelepanu, samal ajal kui tema sõbrannad Zeusiga armastust jagasid. Seda teada saades sai ta Heralt karistada – nümf jäi ilma kõnevõimest ja edaspidi sai ta vaid teiste poolt öeldut korrata. Kui ta siis hiljem Narkissosesse armus, ei suutnud ta seetõttu oma tundeid väljendada ja suri. **Mis on selle nümfi nimi?**

2.

Pildil nähtav ussike on ühe vee-elaniku vastne – liivasonglane. Ta erineb täiskasvanud loomast sedavõrd, et teda peeti lausa eraldi liigiks. Ta kaevub põhjasetetesse ja toitub vetikatest ning erinevatest jäätmetest ning seda ainult suvel. Selline vastseelu kestab 4-5 aastat ning alles seejärel saab temast täiskasvanu. **Kelle vastne on liivasonglane?**

3. Kolmel aastal järjest Inglismaa meistriks on suutnud tulla ainult neli jalgpalliklubi. 1982-1984 sai sellega hakkama Liverpool. Manchester United on seda suutnud Alex Fergusoni taktikepi all kahel korral – 1999-2001, 2007-09. Kuid küsime kahte esimest. Esimene tegi seda aastatel 1924-26, teine 1933-35. Mõlema puhul on huvitav fakt, et esimese klubi 1924 ja 1925 ning teise 1933. aasta meistritiitli eest vastutas peatreenerina legendaarne Herbert Chapman. **Mis klubidest jutt?**

4. See usuorganisatsioon rajati ametlikult 1540 Pariisis, kui paavst Paulus III kinnitas selle oma bullaga *Regimini militantis ecclesiae*. Nüüdseks on nad saanud ka oma esimese paavsti – praegune paavst Jorge Mario Bergoglio kuulus just nende ridadesse. **Millega on tegu?**

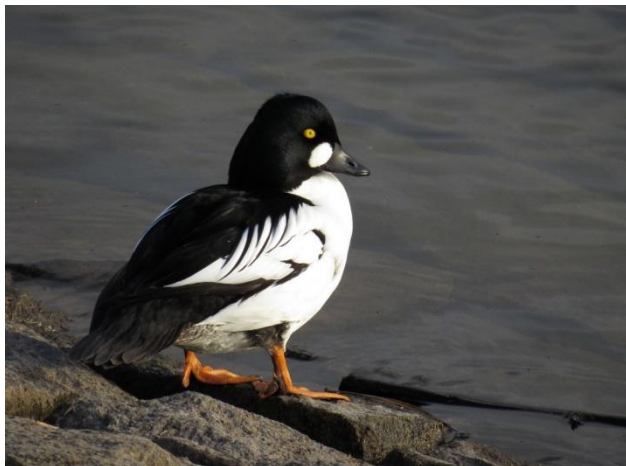
5.

Tänapäeva zombiefilmide žanrile pani aluse see lavastaja George Romero loodud teos. Film valmis 1968. aastal ning eelarveks oli sel mustvalgel linateosel ca 100 000 dollarit. Sisse tõi film aga 30 miljonit, mistõttu pole imestada, et sellele tehti veel viis järgi. **Mis film?** Peaasjalikult filmiti see üles Pittsburghi ümbruses, kus lavastaja ülikoolis käis.

6. Itaalia kuritegelikest organisatsioonidest on eestlastele kahtlemata tuntumad Maffia ehk Cosa Nostra, mille juured ulatuvad Sitsiiliasse ning Camorra, Napoli kurikuulus kogum. Kuid küsiks majanduslikult kõige võimsamat maffiaühendust, mis ühendab Sitsiiliat ja lähedal asuvat mandri-Itaalia maakonda Calabriat. Selle gängi aasta rahaline tulem peaaegu 44 miljardi euron, mis annaks Itaalia eelarvest 3 %. Ühendust iseloomustab 6000 liikme tihedad veresidemed, kus pojad astuvad isa jälgedesse. Tähtis on perekond, mitte liider. Nimetus tuleneb kreeka keelsest sõnast „mehisus“. **Mis nime küsitav kuritegelik ühendus kannab?**

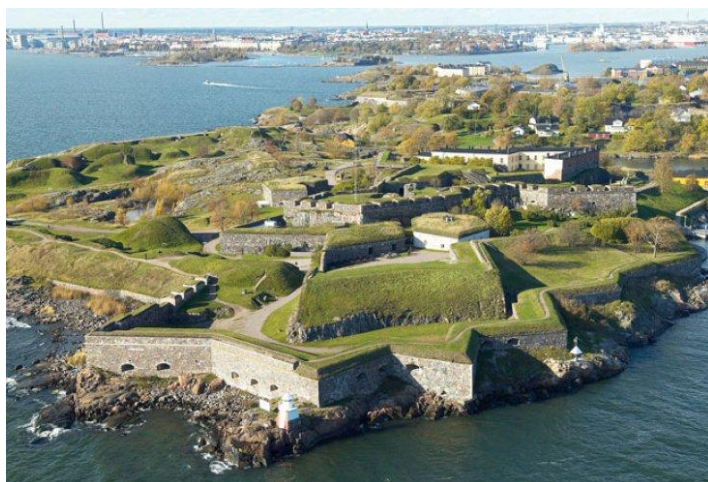
7.

Näete pildil partlaste sugukonda kuuluvat veelindu, kes toitub peamiselt selgrootutest veeloomadest. Lind on levinud kogu põhjapoolkera metsavööndis, Eestis on ta arvukas läbirändaja ja väikesearvuline haudelind. Tähelepanu väärib, et lind on ainus meie kandi part, kes pesitseb puu otsas. Ka on tal kuulsaid nimekaime: nimelt jagab ta oma teaduslikku nime Makedoonia Aleksandri hobusega (Bucephala/Bucephalos) ning inglise keeles kutsutakse teda Bondi-filmist tuttava nimetusega Goldeneye. **Nimeta lind!**

8. Tänu oma säilitusomadustele on see toiduaine iidne äraostmatuse sümbol, semiitlikus maailmas ka purustamatu lepingu tähis. Kolmas Moosese raamat kuulutas selle kohustuslikuks kõikide heebrea lihaohveruste juures, sest tegu oli Jumala ja inimeste vahel sõlmitud lepinguga. Araabia maailmas on see hea usu võtmesümboliks, Kreeka ja Rooma kultuuris puhtuse tähiseks. Tegu on inimesele vajaliku toiduainega, sest see sisaldab mitmeid tarvilikke mineraale. **Millest on jutt?**

9. **Mis nime kannab see 1991. aastal UNESCO maailmapärandi nimistusse kantud merekindlus?** Sellele pandi alus XVIII sajandi keskpaigas, et kaitsta Rootsi riigipiiri. 1748. a kevadel algasid ehitustööd ja oli aegu, mil kindluse ehitusel töötas ühel ajal umbes 7000 meest. Ehitusmaterjali saadi osaliselt kaljusid lõhates kohapealt. Tänapäeval tutvub selle kindlusega umbes 700 000 külastajat aastas

10. Kuulete viimase aja vahest parimat Eesti progebändi. **Mis bänd?**

11. Ta oli viimane Saksa DV kommunistliku partei peasekretär, asendades sel kohal 17 aastat Ida-Saksat karmi käega juhtinud Erich Honeckeri. Võimul sai ta olla vaid napilt poolteist kuud – 18. oktoobrist 3. detsembrini 1989. Tegutses aastaid Ida-Saksa noorte ideoloogilise kasvatustööga, olles 1971-74 Ernst Thälmanni pionieriorganisatsiooni juht. Sinine rätt asendus päikesemärgiga, kui ta juhtis aastani 1983 kohaliku komsomoli Vaba Saksa Noorus (*Freie Deutsche Jugend*). 1984. aastal tõusis Honeckeri järel riigi tähtsuselt teiseks meheks. **Kellest on jutt?**

12. **Millise linna vappi näete - ja kes on sellele asuva „Uputatud laevade monumendi“ autor?**

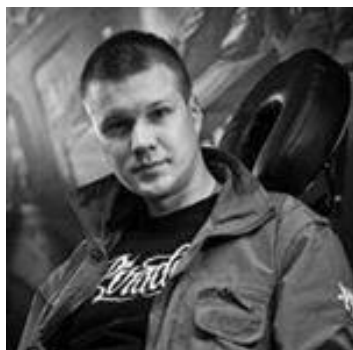

13. Legendi järgi oli Odysseusel nooled tehtud Euroopa ühest kõvemast puust (*Cornus (ka swida) sanguinea*) ning Rooma asutajal Romulusel samast puust oda. Sellest puust on tehtud ka muusikariistu. Puu sinakasmustad hernesuurused marjad on söögikõlbmatud, kuid sellest saab valmistada rohelist õli. Kuid enamasti tuntakse seda taimet ilutaimena, sest selle oksad on kogu aeg punakad või punakaspruunid. Meil levibki see heitlehine põõsas peamiselt parkides või aedades, looduslikult Eesti lääne- ja edelaosas. Võib kasvada 4-5 meetri kõrguseks. **Nimeta taim!**

14. Pärast edukaid Euroopa meistrivõistlusi teatas see korvpallitäh, et loobub koondises mängimisest. Viimaseks autasuks sealt tšempionaadi parima mängija tiitel. Aastast 2008 mängib edukalt NBA-s. Põhilise osa on seal mänginud Phoenix Sunsis, mida esindades sai 2014 NBA enim arenenud mängija auhinna. Praegu kuulub Miami Heati ridadesse. Mõlemas klubis on mänginud koos vennas Zoraniga. **Kellest on jutt?**

15. **Kes on see septembris palju kõmu tekitanud Linnahalli ülevõõpamis-kunstiteose autor?** 32-aastane, kuulub graffitirühmitusse „Piradose vennad“. Tõnu Kilgase tütre Elleni elukaaslane. Vastata võib nii pseudonüümi kui kodanikunime kaudu.

16. Lõuna-Koreas tähistatakse iga kuu 14. kuupäeval üht romantilist püha. Küsime, kellele on pühendatud 14. aprillil tähistatav must päev? Päevakangelased kogunevad sel päeval, söövad koos musta oa ja kastmega serveeritud nuudleid (Jajangmyeon), riietuvad musta, kannavad sama värvi aksessuaare ning küünelakki. On visatud nalja, et selle päeva kokkusaamised on justkui sellele sihtgrupile toetusgrupiks. **Kellest on jutt?**

17. **Kes on need daamid pildil?** Vasakpoolne ilmselt eraldi tutvustamist ei vaja, parempoolne oli üks 1950-60ndate aastate Hollywoodi seksisümboleid ja Playboy varajasemaid *playmate* 'isid, kuid lahkus siit ilmast juba 34-aastasena autoõnnetuses.

18. 50 aastat tagasi hakkas Tartu konservitehas (Salvest) valmistama kahte salatit, mis on tootevalikus tänaseni. Mõlema autoriks oli tehase peainsener-peatehnoloog aastatel 1959–1985 Anna Anissimova. Koostiselt on salatid sarnased: ühes põhikomponentideks kapsas, kurk, porgand ja sibul; teises aga kurk, porgand ja sibul. **Mis nime need salatid kannavad?**

19. Seoses septembri lõpul toimunud antitsükloniga tabas Eestit suur kiilide ränne, mille käigus püüti 26. septembril Kablist kinni ka ühe liigi esmaesindaja Eestis. **Millist tavainimese jaoks pigem veidrat sööki meenutavat nime see liik kannab?**

20. Küsitava loo autoriteks olid Gary Brooker, Keith Reid and Matthew Fisher ja sellest sai 50 aastat tagasi ansambli Procol Harum esimene (ja ühtlasi läbilöögi)lugu. Pole just palju singleid, mida müüdnud üle 10 miljoni eksemplari. Tänavu suvel sai seda kuulata Gary Brookeri esituses Haapsalus. **Mis on loo pealkiri?** Lihtsalt faktina olgu mainitud, et laul kõlas ka 2004. aastal Gunnar Grapsi matustel.

21.

Kelle järgi on nimetatud Struve ja Vallikraavi tänavat ühendavad trepid? (ühendavad Tartu Ülikooli raamatukogu ja vana onkoloogiahaigla kompleksi). Nime on saanud ülikooli joonistuskooli õpetaja järgi, kes laskis järsul pinnasel liikumise parandamiseks need rajada.

22. Oma esimese Oscari sai see New Jersey osariigis üles kasvanud näitlejanna (sünd. 1949) 1979. aastal kõrvalrolli eest ning väidetavalt unustas ta peomelus kuldmehekese tualetti. Selle näitlejanna elu on käinud käsikäes muusikaga, oma rollide nimel on ta harjutanud viiulit kuus tundi päevas ning lihvinud ka lauluoskust, kuigi lapsepõlves on ta ooperilaulmist õppinud. Filmimuusika tõttu on ta kandideerinud Grammys. **Kes?**
23. Chris Froome'ist sai kolmas jalgrattur, kes on ühel ja samal aastal võitnud nii Tour de France'i kui ka Vuelta. Saavutuse erilisust näitab seegi, et kaks varasemat taolist juhtumit pärinevad kaugest ajast – vastavalt 1963. ja 1978. aastast. **Kes on need kaks legendi, kes sellega hakkama said?**
24. **Mis firma?**

25. See 1973 ilmunud pala „Dream On“ oli ühe kuulsa ansambli esimene märkimisväärne hitt. **Millisest bändist on jutt?**

26. Näete Chicagos asuvat USA kõrguselt teist pilvelõhkujat, mille kõrguseks on märgitud 443 meetrit. Aastatel 1973-1998 oli maailma kõrgeim ja kandis nime Sears Tower. **Küsime praegust nime, mille ta sai endale 2009. aastal.**

27. 1893. aastal sai temast Edison Illuminating Company põhiharju peainsener, ta vastutas 24 tundi ööpäevas Detroiti elektrivarustuse töös püsimise eest. Kuus aastat hiljem lahkus ta ametist, et töötada omaenda ideede kallal edasi, millest tõusis peatselt ka suurt tulu. **Kellest on jutt?**

28.

See Tartu kunstikoolis ja Eesti riiklikus kunstiinstituudis tudeerinud mees (sünd 25.09.1947) on öelnud, et tema elu esimene ja tähtsaim kunstiõpetaja oli Wiiralt. 1963. aastal kinkis kunstniku onu talle Wiiralti albumi, mille mees maalapsena kapsaks tudeeris. Seda kunstnikku on nimetatud maailma tuntuimaks eesti kunstnikuks, sest paljudel inimestel üle kogu maailma on tema taiesed igapäevaselt kaasas. On oma elu jooksul loonud üle 500 eksliibrise ning ohtralt kõigile eestlastel tuntud väikegraafikat puu-, vase ja terasegravüüris, muuhulgas viimastel andmetel ka 232 marki. Oma 70 sünnipäeva tähistab ta näitusega ERM-is. **Kes?**

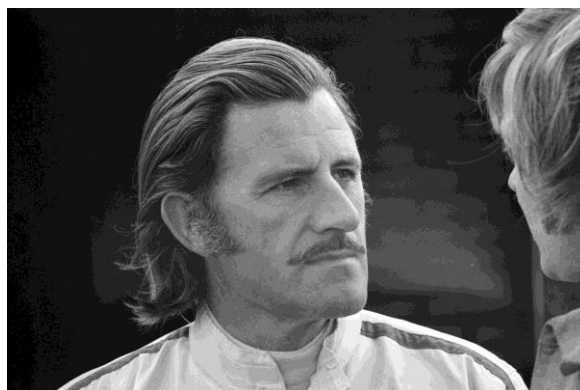
29. Botswana riigi lipuvärvid on nagu meilgi – sini-must-valge. Riigi vappki, mis võeti kasutusele 1966. aastal, on üsna traditsiooniline: kaks looma hoiavad tagajalgadel seistes kilpi, mille all on lint kirjaga Pula. **Mis loom hoiab Botswana vapil kilpi** (mõlemalt poolt on üks ja sama loom)? See loom on ka selle piirkonna tüüpiline esindaja.
30. Sedaviisi kutsutakse lauatenisereketi kummi, ühte Harry Potteri luudadest, osaühingut Eestis, paadimarki, jopet, kurgisorti, värvitooni, pühapaistet jne. **Mis nimi?**

31. Pildil olev mees jõudis maailma edetabelis teisele reale, kuid jäi 1998. aasta Wimbledonil vahele nandrolooni kasutamise tõttu. Ta väitis, et tema uriinist leitud keelatud steroid sattus kehasse läbi saastunud loomaliha. Eeldades, et noortele veistele süstitakse steroide, mida tõepoolest teinekord tehakse, hindasid eksperdid, et mees oleks pidanud sööma 20 aastat järjest 40 veist päevas, et nandroloon tema dopinguproovis kajastuks. **Kes oli see luiskaja?**

32. Lualaba jõgi on 1800 km pikk ning voolab täies pikkuses ainult ühe riigi territooriumil. Tegelikult on see osa palju pikemast jõest, mis kannab ühtlasi sama nime riigiga, kus jõge Lualabaks kutsutakse. **Mis jõest on jutt?**

33.

Vasakpoolsel pildil olev tüüp on osaline Austraalia sõiduohutuskampanias. Tema näol ei ole tegemist päris inimesega, vaid mudeliga, mis demonstreerib, milline peaks olema inimkeha, kui see oleks disainitud üle elama autoõnnetusi. Parempoolsel pildil näete aga tuntud vormelisõitjate pere esindajat, kes, tõsi küll, hukkus hoopis lennuõnnetusel. Küll aga jõudis ta enne seda võita Le Mansi 24-tunni sõidu, Indianapolis 500 ja F-1 maailmameistrivõitlusi. Miks nad koos samas küsimuses on, on lihtne – parempoolse mehe eesnimi on ka vasakpoolse moodustise nimeks. **Seda küsimegi!**

34. Itaalia üks tuntumaid õllesorte sai omale nime Itaalia ookeaniauriku SS Rex poolt 1933. aastal võidetud Sinise Lindi järgi. Sageli seda õllesorti aga nimepidi ei teata, seda nimetatakse tootja, 1846. a. asutatud õlletehase järgi. Alates eelmisest aastast on tehas Miller Brand U.K. üks osa. Suurbritannias on see õlu populaarsuselt 13. kohal. **Nimeta õlu või õlletehas!**
35. **Kes on kuuldava loo kaks esitajat?**

36.

Kus asub see uhke pulli kuju? Võib vastata nii linna kui ka objekti täpsusega.

37. Tegemist oli Karl Suure pojaga. Isa andis talle juba kolmeaastasena Akvitaania kuninga tiitli ning tõstis aasta enne oma surma ta oma kaasvalitsejaks. Ta valitsusaeg ei olnud just eriline õnnestumine: esimeste aastate jooksul alustas ta vastu sõda tema onupoeg Bernhard, kes küll andis peagi alla ja torgati pimedaks, mille tagajärjel ta suri. Suuremad probleemid tekkisid aga pärast oma naise surma uuesti abiellumist, kuna pojad esimesest abielust kartsid oma pärandiosa pärast. Tulemuseks oli kodusõda ja võimult kõrvaldamine poegade poolt, kuid siiski õnnestus tal troonile tagasi saada. Sellegipoolest reaalselt riik lagunes, mis fikseeriti lõpuks 843 Verduni lepinguga. **Kes oli see kuningas (nimi+number või nimi+hüüdnimi)?**

38. 1952. aastal tutvustasid Kopenhaagenis asuva Serumi Instituudi doktor Christian Hamburger ja endine USA vägede sõdur George Jorgensen maailmale esmakordselt üht tegevust. **Mida?**

39. G20 on 1999. aastal loodud mitteametlik foorum, kuhu algselt kuulus isegi 22 liiget. Praegused liikmed on Argentina, Austraalia, Brasiilia, Hiina, India, Indoneesia, Itaalia, Jaapan, Kanada, Lõuna-Aafrika Vabariik, Lõuna-Korea, Mehhiko, Prantsusmaa, Saksamaa, Saudi Araabia, Türgi, Suurbritannia, USA ja Venemaa. Loetelust on üks liige puudu. **Nimetage see!**

40.

Temast sai tänavu ajaloo esimene Hollandi jalgrattur, kes võitis Giro d'Italia. Hüüdnimed Il Bello ja kodulinna meenutav Maastrichti liblikas. Võitnud etappe kõigilt kolmelt suurtuurilt. Tunneb end eelkõige hästi eraldistardis – 2016 OM-hõbe, 2014 MM-pronks. Tänavu tuli Saksa profiteemi Sunweb ridades maailmameistriks meeskonnasõidus ning Hollandi värvides eraldistardis. **Kes?**

VASTUSED

1.	Echo	SP
2.	Silm	TN
3.	Huddersfield Town, Arsenal	MS
4.	Jesuiidid	LN
5.	„Elavate surnute öö" („Night of the Living Dead")	TN
6.	'Ndrangheta	MS
7.	Sõtkas	LN
8.	Sool	SP
9.	Suomenlinna	TN
10.	Põhja Konn	MS
11.	Egon Krenz	MS
12.	Sevastopool ja Amandus Adamson	LN
13.	Kontpuu	SP
14.	Goran Dragić	MS
15.	S-Boy ehk Silver Seeblum	MS
16.	Vallalised	SP
17.	Sophia Loren ja Jayne Mansfield (Vera Jayne Palmer)	LN
18.	Toome, Tervist	TN
19.	Lõunakõrsik	LN
20.	„Whiter Shade of Pale“	TN
21.	Carl August Senff (Senffi trepid)	MS
22.	Meryl Streep	SP
23.	Jacques Anquetil, Bernard Hinault	TN
24.	Giorgio Armani	SP
25.	Aerosmith	LN
26.	Willis Tower	MS
27.	Henry Ford	TN
28.	Lembit Lõhmus	SP
29.	Sebra	SP
30.	Nimbus	SP
31.	Petr Korda	TN
32.	Kongo jõgi	TN
33.	Graham	LN
34.	Õllesort Nastro Azzuro, õlletehas Peroni	SP
35.	Luis Fonsi, Daddy Yankee (lugu „Despacito“)	TN
36.	New York, Wall Street	TN
37.	Ludwig I, Ludwig Vaga (või Louis, prantsusepäraselt)	LN
38.	Soovahetusoperatsioon, mille käigus sai Georget Christine	SP
39.	Euroopa Liit	TN
40.	Tom Dumoulin	MS

Küsimused: Silja Paavle, Tiit Naarits, Lauri Naber, Matis Song

Täname tähelepanu eest!